

Foaia

pentru

Minte, Anima si Literatura.

N°. 20

29. Mai,

1863.

Cerculariu Archiepiscopescu.

Onorate in Christosu frate!

In anul 1861 die 3 Octomvrie sub Nrulu 663, cu acea firma sperantia, cá Diet'a Transilvaniei, carea dupa préinaltele Dispusatiuni erá in prospectu de a se tiené in 4 Noemvrie a anului acelaia nu amu lipsitu dein ingrigirea cea parientiésca, ce de pururea amu purtatu-o, si o purtamú intru anem'a nóstra pentru a starui cu tota ocaasiunéa efeptuirea celoru de folosu, si de lipsa spre inaintérea binelui comunu alu préamatei nóstre natiuni, prin unu circulariu catra Clerulu, si poporulu nostru celu credintiosu dein Archi-Diecesa, emisú a-i dá un'a inviatiune, si instructiune, ce ar' avé-o de urmatu celi indreptatiti la alegerea Deputatiloru la Dieta, dara acea Dieta dein unele cause sontice ne potendu-se tiené pre acelu tempu, fora amanandu-se pan' acumu, Preinaltiat'á Sa C. R. si Apostolica Maiestate prin preinaltu gratiosulu seu Decretu dein 24. Aprilie a. c., in carele intre propusatiunile regesci la loculú 1-le se cuprinde: efeptuirea egalei indreptatiri a natiunei romane, si a Religioniiloru ei; éra la loculú 2-le intrebuintiarea celoru trei limbi usitate in tíera, in comunicatiunea oficiósá publica, — care ambe propusatiuni pre natiunea nostra o atingu, si o intereséza mai de aprópe, s'a induratu pregratiosu a convocá Diet'a Transilvaniei pre 1 Iuliu a. c. in Sibiu.

Direptu acea acestu actu fiendu nu numai celu mai antaniu si mai momentosu, dara si celu mai solidu fundamentu, pre care are natiunea nóstra a-si intemelia, si a-si statornici egalitatea tuturoru direpturiloru deinpreuna cu esistinti'a si fericirea sua politica nationala, care va se face epoca noua in Istori'a dulcei patrie, si a natiunei nóstre, cugetamú, cá diu'a acea, candu se voru face alegerile Deputatiloru

la Dieta, va fi de totu romanulu apretinúta, si folsita spre acestu scopu cu tóta recerut'a seriositate si intieptiune, pentruca dupacumu-si va desfasiurá natiunea nóstra la alegerile deputatiloru la Dieta activitatea, zelulu, si nesuinti'a sua nationala, asiá ne va si consolidá, seau ne va ruiná fericirea, esistinti'a, si egalitatea nationala pre mai multe vécuri.

Deunde dara amu aflatu prea cu cale a descepta tóta atentiunea, si mintea tuturoru credintiosiloru nostri fi spre diu'a cea mare, si memorabila a alegerei deputatiloru la Dieta, si parentiesce a le aduce amente, ma a-i si obligá la strasnic'a implinire a detoriei celei mari, si sante, care fia care romanu o are nu numai catra sene si catra fi, si catra stranepotii sei, ci si catra intréga natiunea sua cá:

1. In totu Comitatu, Districtulu, seau Scannulu poporulu romanu, cá frati, fora deschilnire de confesiune, avendu mai inainte buna intielegere la olalta cu Pretimea, si Inteliginti'a sua, fia-care romanu, care dupa preinalt'a ordinatiune regescá, si dupa legi va avé dreptu de alegere de deputati la Dieta, ponendu tóte alte ale suale trebi si interese private de un'a parte (cá acumu, seau nece o data este diu'a aceea, in care se né parasimú vetrile, si lucrurile nostre private, si se alergamú acolo unde ne chiama benele de comunu alu Patriei, si alu natiunei) se nu crutie nece ostenéla, nece spese, ci cu anema voiósá pre diu'a, si la loculú acel'a, care voru fi otaríte spre alegere de deputati la Dieta, fora pregetu se alerge, si acolo totu poporulu romanu dein acelu Comitatu, Districtu, seau Scannu intr'o unanimitate cu Pretimea, si cu Inteliginti'a sua miréna se-si dè votulu, si se-si aléga deputatii sei.

2. Pe totu ce e Santu, si vá se promoveze benele de comunu alu preamatei nostre natiuni, si

patriei ve aducem amente, că se aveți intru tóte un'a și aceeași bună înțelegere, pentruca cu concordia crescú, și se întarescú tóte lucrurile cele mici, éra prin discordia se respescú și lucrurile célea mari, și tari, nu cumva se ve desbinati deîn interese private în privinți'a persónelorú, pre cari ati voli alelege de deputati la Dieta. —

3. Ascépta cu tota direpteata întrég'a natiune, și de odata și crede, că și Inteliginti'a ei ponendu de un'a parte totu interesulu seu, și tienendu inantea ochiloru sei singuru numai binele de comunu alu natiunei și alu Patriei, se va feri că de o Cioma de Corteschedesiuri, de a formá partide, și de a-si trage pre partea sua alegerea, favorea, și voturile poporului, deîn cari se nascú certe daunóse, ci va dá campu largu poporului se-si aléga liberu de deputati pre aceia, în cari are poporulu mai mare încredere, tienendu brav'a inteligintia romana între sene numai aceea nobila emulatiune, că care de care se fia gata a concede voturile suale mai bene altui confrate inteliginte de între ai nostri, decatu se sternessa certí și partide, pentru că se fia dóra mai bine elu alesu, decatu altu frate alu seu; deîn partea înaltului regimu regescú inca s'au facutu necesariile dispusetiuni la tóte respectivale Jurisdictioni de administratiuni politice, că se fia cu luare amente, pentru că nucumva alegerile de deputati se se stórca în favorea cuiva cu sila, seau cu insielatiune, ci cá acelea se fia libere, adeca, cá fia-care îndreptatitu se-si pota dá libere votulu seu la alegerea de deputati acelu'i'a, pre carele-lu va judecá dupa o matura judecata, și dupa cunoscut'a acelu'i'a conduita politico-civila și morala mai aptu, mai conscientiosu, și mai consecuente intru aপরera cauzei celei direpte a natiunei nóstre, și a Patriei pre bas'a celoru pan'aci de natiunea întreaga lucrute în conferintiale suale nationali.

Cá scopulu acestu prefericitu se se póta ajunge, și dobendi spre multumirea nóstra intru folosulu natiunei noastre și alu Patriei, Preutimea, și inteliginti'a romana miréna va avé de a studiá Regulamentulu provisoriu datu de înaltulu Regimu regescú pentru Diet'a acumu de curundu tienenda, și dupa tenorea lui a instruia și pre alegatori, facundui atenti la urmatorele puncte deîn acelasi și anumitu §. 29 unde sub a, b, c se prescriu cualitatile recerute în alegutori. — La §. 32, încare se prescriu cualitatile pen-

tru celi ce potú fi alesi de Deputati la Dieta, și la §§. 33, 34, în cari se pune cine nu póte fi capace de a alege, la §§. 35, 36, 37, 38, 39, 40 în cari se cuprindu mesuri ce vorú fi de a se luá pentru ducerea în deplinire, seau pentru manipularea, manuducerea, și îndreptarea alegeriloru de deputati la dieta, cumu? și cu cine? și deîn cine se se compuna comisiunile centrali în Comitatú, Districtú, seau Scaunu? și în fia care Cercu de alegere deîn cati membri se sté comisiunile, și cine se presiédia în ele, asia și mai incolo dela §-lu 40 pana în fine la §-lu 75 prin cari s'au facutu necesariile dispusetiuni, cá alegerile se nu afe ceva împiedecare, și se merga bine în cursulu seu liberu, și dupa ce totu regulamentulu susu îndigitatu la va fi studiatu atátu Preutimea, câtú și Inteliginti'a miréna va avé de a fi cu deosebita luare amente, cá poporulu în totu loculu, și cu totu privilegiulu, și cu tota influinti'a sua se-lu conduca dandu-i svatu și invitatiune cá ace'l'a se nu lase a se amagi cu nece unu felu de apromisiune, seau daruri — mai cu séma de celi straini, deîn cari unii póte se se nevoliesca, și se se încerce a seduce pe unii de între alegatorii romani, pentru cá caus'a și binele de comunu alu întregei natiuni se se pericliteteze — seau D. dieu feresca se se venda; ca unulu cá ace'l'a ar' face peccatulu celu mai cumplitu de ucidere a natiunei suale.

4. Inteliginti'a și poporulu romanu, facisiu cu alte nationalitati, cu cari romanulu spre perfect'a egalitate a tuturoru drepturiloru doresee a inchia o pace și fratietate eterna, și pre bas'a acesteia a se ferici și pre sene, și comun'a nostra patria, se pardiésca în vorbe și în tóte faptele sale bun'a convenintia, tonulu și tactulu celu omenosu, pacinicu și fratiescu, încungiurandu certele și totu privilegiulu, care ar' poté provocá acelea certe, care si în Dieta inca aru poté multu împiedecá pacinic'a și mai grabnic'a pertractatiune și hotarire a dreptelorú postulate ale natiunei nostre, se aratamu și cu acestu privilegiu, cá si pana acumu totudeuna, ca romanulu e aceea natiune, cu care colocutoriale natiuni potú pururea trai în cea mai adunca pace și fratietate, numai déca voru voi densele, și nu-si voru bate capulu, se se urce la o suprematia, seau se descurteze pre natiunea romana în cadintiale sale, care le are la tote drepturile și beneficiurile civile și politice ale patriei comune. —

Incredințându-ne în nobilele caractere ale iubitei noastre națiuni, ca cu toții se voru nevoi de în toate puterile sale, nu numai toate acelea de care mai susu amu facutu pomenire, dá și altele de care noi dora pomenire n'amú facutu, înse iubirii nostri fii romani vorú aflá ca suntu bune, și conducătorie la fericirea națiunii și a dulcii noastre Patrii cu totu zelulu și scumpatatea voru pleni; mai încolo tuturoru preutilorú Jurisdicțiunii noastre le ordinamu cá:

5. Toti preuții în toate Beserecele după primirea Circulariului acestuia, se serbésca bateru doue S. Lyturgii, în doue Dumineci, adevca în cea mai din'ainte de diu'a hotaríta, pentru alegerile deputatilorú și în Dominec'a cea înainte de diu'a în care ar' avé se se începá Dieta cu cea pia intențiune, cá:

a) Atotputerniculu Dumnedieu se țiena multi și fericiti ani pre Maiestatea Sa preainduratulu nostru Monarchu Franciscu Josifu I. împreuna cu tota famili'a Imperátésca, și braciulu celu puternicu dumnedieescu de susu se umbreze de asupra lui, și sei de darulu și ajutoriulu seu celu crescu, cá toate celea propuse pentru benele și fericirea tuturoru poporalorú și întregii monarhiei se le pota duce și la implinire; cá:

b) Preinduratulu Dumnedieu, se întemeieze pacea a tota lumea, éra mai vertosu a dulcii noastre patrie și a întregii monarhii austriace, se tramita în anemele tuturoru națiunilorú dulcii noastre patrie, și se nutrésca și se întarésca spiritulu pazei și alu fratietatei, și alu imprumutatei dragoste, se imple sufletele și anemele reprezentantilorú tuturoru nationalitatilorú, care se voru aduná în Diet'a cea ținenda a Transilvaniei de întieptiune, de fric'a Domnului, de iubirea deapropelui și a dreptatei, și a benelui de comunu alu Patriei, cá numai acelea se faca și se hotarésca, ce voru fi spre fericirea tuturoru colocuitorilorú nationalitati și spre promovarea benelui comunu alu dulcii noastre Patrie comune, pentru benele de osebi alu fiesce careia națiuni și concive, remanendu.

Blasiu, 23/11 Maiu 1863.

Alu Fr. Tale

addictu

Metropolitulu Alecsandru.

Cerc. Episcopescu.

Prea cinstitorulu Parinti Protopopi, C. Administratori protopopesci, C. Preotime eparchiala, și tuturoru iubitorulu nostri Christiani, daru și pace dela Ddieu Tatalu, și Domnulu nostru Isusu Christosu!

Diet'a țierei, după pré 'naltulu rescriptu alu Maiestatei Sale Imperatoriului și Mare-principelui nostru, sau randuitu a se conchiama pe 1-lea Iuliu a. c. cal. nou la Sibiu.

Diet'a țierei ne sta asia-dara la usia!

Diet'a această din multe privintie, dara cu deosebire în privint'a noastră, va fi forte momentósa; caei acumu întâi'a-oara după trei seculi se chiama și națiunea și religiunea nostra ortodossa resariteana, prin reprezentării sei, la diet'a țierei, la carea după 1-a propusetiune regeasca, se va tracta despre efeptuirea egalei îndreptării a națiunii noastre romane, și a religiunilorú ei, iara după a 2-a propusetiune regeasca despre întrebuintiarea oficiósa a celorlu trei limbi din țiera.

Asiá dara debue se ne pregatimu, cá se alegemu din partene barbati harnici, și credinciosi cátra interesele Tronului imperatescu, cátra patria, și cátra națiunea și biseric'a nostra.

Pentru aceea, în consunantia cu recusițiunea în. Presidiu alu Guvernului țierei din 17-lea l. c. Nr. 456., aflu cu cale, spre orientarea tuturoru, a Ve aduce la cunoscintia §-fulu 29 din Regulamentulu provisoriu de dieta, ca adevca dreptu de alegere, atâtu în comenele, care tramitu reprezentanti proprii, câtu și în Comitate, și în toate Scaunele și Districtele au:

a, toti locuitorii de parte barbatésca, carii au implinitu anululu alu 24-lea, și posedu întru adeveru pentru anululu administrativu 186 1/2 în toate contribuțiunile directe de statu la olalta celu pucinu 8 fl. val. austr.;

b) fora privire la darea directa, ce au respunsu:

Parochii, Capelanii, Predicatorii, Doctorii, Chirurgii, Advocatii, Inginerii, Artistii academici, Profesorii, Apotecarii, Notarii comunali, și Invatietorii comunali în cerculu de alegere, în care' și au locuint'a stabila.

c) Déca în veri-un'a comuna, care după §-fulu 25 A. are dreptu a tramite deputati proprii la dieta, numerulu celorlu ce au dreptu de alegere nu aru

ajunge celu pucinu la 40, atunci se va întregi pona la 40 din cei ce răspunde după dînsii în comun'a aceea darea cea mai mare."

Apoi Ve aduc la cunoștința și §-fulu 31 prin care se rânduește: „ca persoanele morali, între care se numera și comunele că atari, voru esercea dreptulu loru de alegere prin aceia, carii după normele legali susțotore, au dreptu a le reprezenta pre ele în afara."

Mai de parte, este de știutu, ca de deputatu pôte fi alesu făcine, care ori unde în Transilvani'a are dreptu de alegere după §-fulu 29 deaca au trecut prestu 30 de ani.

Din aseste până aci espuse se vede daru, ca legea acést'a provisoriu de alegere da și christiani-lorū nostrii că cetățienilorū ardeleni unu dreptu mare și frumosu.

Insa ca totu insulu, pentru carele este meritul acestu dreptu folositoriu, adeca, carii au plătitu în anul trecut contribuțiunea de 8 fl. v. a., să se pôte bucura de acestu dreptu, este de lipsa, că fiecare alegatoriu să se pôte la alegere că omu de omenia, și că christianu cu fric'a lui Dumnezeu; sa se ferescă de amegiri, și seduceri, și să-si de votulu seu la unu romanu cinstitu, și cunoscutu de iubitoriu de națiunea și religiunea sa.

Dara anumitu este de lipsa:

1. Ca toti aceia, carii după lege voru fi îndreptățiti la alegerea deputatilorū, sa nu remane afara, ci sa ia ne-smintitu parte la alegere și sa nu se lasse a se abate dela întrebuintiarea dreptului seu de alegere prin nici unu feliu de uneltire, seu frica, seu și prin alte ocupatiuni de ale sale private economice etc.; caci întemplantuse acést'a, numărulu deputatilorū nostrii va scadea, și apoi lesne se va putea întempla, că națiunea și biseric'a noastră să fie reu reprezentata la dieta, de unde earasi noi vomu avea paguba;

2. Că toti alegatorii nostrii, dintr'unu cercu de alegere seu și dintr'unu orasiu, sa se puna între sine în contielegere, și sa se invoiasca cu totii intr'unu singuru candidatu de deputatu, carele va ave însusirile pofite prin lege, că nu cumu-va împartîn-

duse voturile romanilorū între mai multi candidati, să se aléga unu deputatu neromanu cu voturi relative mai pucine; dara și de altmintrea avem destui barbati romani vrednici pentru deputati, și asiá alegatorii aru gresit, cându n'aru alege pre deputatulu seu din națiunea și religiunea lorū.

3. Sa aiba alegatorii nostrii de grije, că din partea lorū sa se aléga pretutindinea numai astufeliu de romani, carii pre lenga însusirile, ce le cere legea, sa aiba tot-odata și caracteru, adeca sa fie nesce barbati, pentru carii se scie, ca au fostu totdeuna, și ca voru rămâne și pre viitoriu fii credintiosi ai națiunei nōstre, și ca în Congressele nationale, și în dîgarele romanesci au aperatu interesele atatu ale națiunei, cătu și ale bisericei nōstre.

Mai pre urma, pentru ocolirea ori-carei gresielii, Ve dau încă și acelu sfatu, că atātu preotii și investiatorii, cătu și christianii să se întielega înainte de alegere cu parintele Protopopu tractualu, carele va avea a se întielege cu întieligintii nostrii, și precumu se va afla de bine la scaunulu protopopescu, asiá să se dea voturile, caci altmintrea făcundu-se, lesne se pôte întempla, că voturile să se nimiceasca prin ne-întielegere, cea-ce apoi trage după sine desbinare, și stricatiune națiunei și bisericei.

Astfelu sa Ve purtati iubitoru! că sa aveti binecuvântarea cereasca-

Sibiū, la Înălțierea Domnului 1863.

Andrei Bar. de Siagun'a m. p.
Episcopu.

AMICULU FAMILIEI. ANUNTIU.

„Anunturile sunt că nisce mergatori înainte și descriu persoanele seu lucrurile seu evenimentele ce au sa via. Noi lassaremu sa appara mai înainte Amiculu Familiei spre a se descrie singur. Objectele salle de conversatio vor fi Litterele, Sciintiele, Artele, Industria, Scólele, Economia, nu politica ci domestica, nuvelle din întru și de din affaro (nepolitice), chronica Theatralui, și totu ce ar attrage attentia Familiei sel.

Multe confusiuni se întempla cu abonamentele; și spre a ne feri de densele, cu fia-care numer se va publică numele nuoilor abonati cunoscuti la radactio.

VA APPAREA DE 2 ORI PE LUNA.

Dela fiequare abonament facutu la Gazetta să se retia 2 fl. arg. pentru institutia Femeilorū Romane din Brasov.

Constantia de Dunca.

Redactoru respundietorū
Iacobu Muresianu.

Editiunea: în tipografi'a lui
Ioanne Gött.